

PIRMSSKOLĀ

SPORTISKAS ROTAĻNODARBĪBAS LATVIEŠU VALODAS APGUVĒI

Didaktiskā spēle
„Kā es jūtos?”

Projektu nedēļa
„PĒTI UN IZZINI!”

Tārpiņš stāstnieks -
palīgs lasītprasmes
apgūvei

Skolotājs rada iespējas
un atbalsta

3

Bilingvālā pieeja
pirmsskolā
veselības un
fiziskajās aktivitātēs

10

Tārpiņš
stāstnieks.
Palīgs
lasītprasmes
apguvei

26

Projektu nedēļa
„PĒTI UN IZZINI!”

23

Saturs

13 Didaktiskā spēle
„Kā es jūtos?”

20 Didaktiskā spēle
„Izlasī, atrodi
pareizo attēlu!”

22 Detektīvu
soļi dabā

Elektroniskais žurnāls „Pirmsskolā”
Izdevējs: SIA „V-Media”
Vienotais reģistrācijas numurs: 40103369264

Redakcijas tālr. 26002264
Redakcijas e-pasts: pirmsskola@skolasvards.lv
www.skolasvards.lv

Andra Ozola, žurnāliste

SKOLOTĀJS RADA IESPĒJAS UN ATBALSTA

Foto: www.todayparent.com

Augusta noslēgumā „Skola 2030” vebinārā par biežāk uzdotajiem jautājumiem saistībā ar pirmskolu ekspertes Arita Lauka, Liene Rolanda un Ginta Kārkliņa vispirms dalījās secinājumos pēc pirmā gada, īstenojot jauno mācīšanās pieeju. Mācību vide ir kļuvusi bērniem pieejamāka un daudzveidīgāka. Skolotāji ļauj bērniem pašiem darīt, kļūdīties un domāt, viņi mācās nedarīt darbus bērnu vietā un neteikt tiem priekšā. Bērnu darbi kļūst atšķirīgāki. Skolotāji vairāk sadarbojas gan grupā, gan izglītības iestādē, kā arī notiek aktīvāka sasniedzamo rezultātu plānošana. Savukārt, norādot uz pedagogu lielāko izaicinājumu aprobācijas laikā, daudzi skolotāji atzinuši, ka visgrūtāk bijis „turēt rokas un muti ciet”, jo gribas pašiem izdarīt darbus bērnu vietā.

Kā strādāt ar lielu bērnu skaitu?

Viens no visvairāk izskanējušiem jautājumiem: kā strādāt ar grupu, ja ir liels bērnu skaits. Bieži vien skolotāji izvēlas strādāt frontāli ar visu grupu un domāt, ka visi iemācīsies, jo viņiem nav laika vai šķiet, ka bērnu skaits ir pārāk liels, lai sadalītu to mazākas grupiņās un strādātu individuāli. „Svarīgi saprast, kāpēc mēs vispār esam izvēlējušies runāt par konkrēto tematu,” uzsvēra G.Kārkliņa, izstāstot stāstu no savas ekskursiju grupu vadītājas pieredzes, kad grupā daļa pieaugušo tā vietā, lai klausītos gides stāstījumu, nodarbojās ar kaut ko citu. Tie ir pieaugušie, kuri kontrolē savas vajadzības, impulsus, bet bērniem klasē nav izvēles. Tāpēc eksperte aicina skolotājus pievērst uzmanību tam, ko dara bērni, kad pedagogs strādā ar visu grupu, un, ja iespējams, to nofilmēt – kuri ir tie bērni, kas aizrautīgi klausās, kuri mēģina nosēdēt mierīgi un nedīdās, kuri sāk dīdīties, piebakstīt kaimiņam vai skatīties pa logu un jau ir iegājuši savā pasaulē. Kas mums

ir galvenais: vai tas, ka es kā skolotājs esmu pateicis, parādījis un tad varbūt arī iemācījis (bet diezin vai), vai galvenais ir tas, ka bērns ir sadzirdējis, ieraudzījis un iemācījis? „Nedzirdēji, pats vainīgs” – tā vairs nav attieksme, ko mēs gribētu redzēt no skolotāja. Tādēļ ir jādomā, kādā veidā strādāt. Jā, mums ir šie daudzie bērni, bet mēģināsim meklēt veidus, kā ar viņiem strādāt, mudina ekspertes.

Pirmā lieta, par ko atgādina Ginta, ir daudzie grupas paziņojumi, kas aizņem daudz laika – tos var paziņot arī citā laikā, piemēram, kamēr bērni ēd. Noteikti ir jāizmanto skolotāju palīgu palīdzība, lai viņi iesaistās mācību darbā. Lai skolotāju palīgi nav tikai tie, kas satīra, sakārto un novāc visu. Bērni arī var tīrīt, kārtot un novākt, un pēc iespējas vairāk. Turklāt bērniem patīk to darīt – vajag tikai atļaut, palīdzēt un atbalstīt, piebilst Arita.

Domājot par sasniedzamo rezultātu, Ginta iesaka domāt lielākā laika nogrieznī – domāt par mēnesi, nedēļu, dienu, jo nekur nav teikts, ka visiem bērniem viss ir jāizdara vienā un tajā pašā dienā. Plānojam ilgtermiņā – viena daļa bērnu darīs šodien, bet otra – rīt, kāds bērns izdarīs vairāk, bet cits tikai kaut ko mazu, jo tas ir viss, ko viņš tobrīd var izdarīt utt. Bērnu darbošanās ātrums var ļoti atšķirties, un šobrīd ir arī daudz jaukta vecuma grupu, kas vēl vairāk atšķir to, ka darbošanās veids katram ir cits. Liene, kura strādā jaukta vecuma grupā, stāsta, ka viņas „dārziņā” pedagogi mainījuši grupas iekārtojumu, lai tas būtu piemērots gan jaunākajiem, gan vecākajiem bērniem. Turklāt, panākta vienošanās, ka vienreiz nedēļā, trešdienu rītos, grupā strādā divi pedagogi – viens vairāk darbojas ar lielajiem, bet otrs – ar mazajiem. Nav cita ceļa, kā meklēt veidu, kā strādāt. „Katram skolotājam atbilde būs citādāka, jo katram ir citi bērni, cita situācija, cita telpa, kas var atšķirties. Taču principi, pēc kuriem vērtējam, vai mūsu sistēma darbojas vai nedarbojas, ir tie paši,” piebilst A.Lauka.

Pilotskolās ir vairāki piemēri, kā darbinieki kopā ar administrāciju ir plānojuši, ka rīta stundās, kad ir lielāka aktivitāte, grupā strādā divi skolotāji un skolotāja palīgs. Ne visās skolās tas ir iespējams, bet ir citi varianti. Piemēram, ja izglītības iestāde piedāvā pulciņu nodarbības – kamēr citi bērni iet uz šīm nodarbībām, skolotājs var intensīvāk strādāt ar bērniem, kuri palikuši grupā. „Jāmēģina, jāskatās, kā tas darbojas un pēc laika var pārvērtēt. Neizdevās? Varbūt jādara kaut kas citādāk,” iesaka A.Lauka. Tāpat viņa uzsver, ka šis ir laiks, kad varam turpināt attīstīt bērnu patstāvīgu darbošanos un pašvadītas mācīšanās prasmes, kā arī pašapkalpošanās prasmes, kas viņiem vēlāk palīdzēs mācīties, saprast, ka viņi mācās sev.

Foto: media2.fncms.com

Dažkārt skolotājs nobīstas,
kad notiek pāreja no darba ar visu
grupu uz darbu apakšgrupās un saka,
ka rodas haoss un nekas neizdodas.
Bet jāsaprot, ka bērniem pāiet vismaz
kādas 20 minūtes, kamēr viņi saprot,
kas viņiem tagad jādara un sāk
konstruktīvi darboties. Tāpēc tās 20
minūtes būs trādirīdis.

Pievēršam uzmanību caurviju prasmēm

Mācību gada sākums ir labs laiks, lai pievērstu uzmanību caurviju prasmēm – vienkārši ļautu bērniem darboties, lai skolotājs var novērot, ko bērni jau prot, kā viņi spēj izvēlēties, paņemt, nolikt, kā viņi organizē grupu darbu, kā pāriet no vienas nodarbes uz otru. G. Kārliņa akcentē, ka ir svarīgi, lai bērniem būtu laiks,

kurā viņi pierastu rotaļāties patstāvīgi, iepazīt, kur grupā kas atrodas. Arī tāda ierasta lieta kā pašportrets bērnam nav obligāti jāveido uzreiz pirmajā jaunā mācību gada nedēļā. Eksperte uzskata, ka tas būs kvalitatīvāks, ja tiks veidots trešajā vai ceturtajā nedēļā. Un tas nav jāizdara visai grupai uzreiz vienā dienā. Piemēram, visa grupa dažādos tematiskajos centros rotaļāsies, bet skolotājs ar pieciem sešiem bērniem sēž pie atsevišķa galda un veido pašportretu, tādējādi labāk dzirdot, ko katrs bērns saka, kā bērni sarunājas, var uzdot jautājumus jau darba procesā, nevis pēc tam kaut kad mēģina atrast laiku, kad ar visiem 24 bērniem parunāt par to, ko viņi ir pagatavojuši. Dažkārt skolotājs nobīstas, kad notiek šī pāreja no darba ar visu grupu uz darbu apakšgrupās un saka, ka rodas haoss un nekas neizdodas. „Ir jāpaiet laikam, jāvingrinās,” atgādina A.Lauka. Viņa min piemēru no savas prakses, kad sarunājusi ar bērniem, ka būs laiks, kad viņi grupā var uzvesties skaļāk, bet būs laiks, kad ir jāuzvedas klusāk, jo, piemēram, skolotājai jāklausa, kā kāds bērns mācās lasīt un jāsadzird atsevišķas skaņas. Jāsaprot arī, ka bērniem paiet vismaz kādas 20 minūtes, kamēr viņi saprot, kas viņiem tagad jādara un sāk konstruktīvi darboties. „Bet tās 20 minūtes būs trādirīdis,” atgādina Ginta.

Ja mēs neiedodam šo laiku, bet pārtraucam skaļo troksni, liekot visiem nomierināties un sēdēt mierīgi, kādu ziņu mēs nododam bērniem? Nav vērts mēģināt, es tāpat nevarēšu! Un nākamajā reizē bērns vairs nemēģinās. Un mēs iegūsim bērnu, kurš skraidīs apkārt un gāzīs ārā mantas, jo nav jau vērts mēģināt. Bērnam vajag ilgu laika posmu, lai koncentrētos darbam, iedziļinātos, konstruktīvi darbotos un vēl pabeigtu to, ko viņš ir iesācis, norāda Ginta.

„Skola 2030” nesēn izdevusi jaunu metodisko materiālu skolotājiem „Caurviju prasmes pirmsskolā. Metodiskais līdzeklis pirmsskolas skolotājiem”, kur ir daudzi praktiski piemēri. Caurviju prasmes ir ļoti svarīgas, lai bērns varētu turpmāk veiksmīgi mācīties dažādas mācību jomas, jo viņam, ja neprātis sadarboties, līdzdarboties, nebūs pašvadītas mācīšanās prasmju vai viņš nemācēs paklusēt, kad kāds cits stāsta, mācīties skolā būs daudz sarežģītāk.

Kā labiekārtot vidi grupā?

Apkārtējā vide ir svarīga, un arī par to ir runāts šajā metodiskajā materiālā, uzsverot, ka skolotājs rada iespējas, kā arī doti padomi, kā vērtēt vidi bērnudārzā. Skolotājs vidi var novērtēt, nostājoties telpas malā un pārļaižot skatienu apkārt telpai, vienlaikus uzdodot sev jautājumu, vai šī vide rada iespējas bērniem darboties. Vai telpu fiziskajā iekārtojumā ņemta vērā bērna perspektīva? Vai bērnam ir pietiekama izvēle? Vai izvēle ir pārāk plaša? Cik daudz bērnu rotaļājas katrā iekārtotajā vides daļā? Kurās daļās nerotaļājas? Cik bērni ir aizrāvušies ar to, ko dara?

Tas, ko mēs gribam panākt kā skolotāji ir telpas vienmērīga izmantošana. Sevišķi jāpārdomā jaunu nodarbību ieviešana, jo tā izraisa lielu interesi, tāpēc ir labi jāpārdomā, kā mēs darīsim. Bērni sistēmas pieņem, bet viņiem ir jāpaskaidro, un nepietiek tikai tāpat vien piedāvāt kaut ko jaunu.

Speciālistes neiebilst, ka ir jāatstāj brīva vieta, piemēram, paklājs, kur satikties visai grupai, bet iesaka salikt malās ko tādu, ko bērni var ātri paņemt, bet pēc tam nolikt un sakārtot. Tie varētu būt dažādi rekvizīti – lakati, kluči, lentes, ar ko darboties. Vēl viens triks, kā skolotājam vērtēt telpu, ir notuities (lai skatiens ir bērna acu augstumā) dažādās telpas daļās, sākot no durvīm. Kas ir pirmais, ko bērns redz telpā? Vai tā ir skapīša siena, galda kājas vai kas tāds, kas viņu aicina ienākt iekšā? Paskatīties jebkurā vietā telpā, kas ir tas, kas piesaistīs bērnu uzmanību un uzaicinās iet darboties. Protams, vajag arī lietas, kas ir pieaugušo acu augstumā, bet sadalām teritorijas!

Piemērs no Jelgavas PII „Kamolītis” (ir pieejams arī „Skola 2030” ziņu izdevumā). Attēlā priekšplānā ir zēns, kuram ir jaukti uzvedības un mācīšanās traucējumi, un viņš vēl nav gatavs sadarboties ar citiem. Rit skolotāja darbs ar šo bērnu. Ieskatoties sīkāk, redzam, ar cik daudziem dažādiem darbiņiem tobrīd grupā nodarbojas citi bērni. Tātad šis ir piemērs, kā organizēt vidi un darbu grupiņā: bērniem ir pieejami dažādi materiāli, ar kuriem darboties, paši bērni izvēlas aktivitātes, un paši arī veic, bet skolotājs tajā laikā palīdz citam bērnam. Skolotājs mazāk dod norādes, līdz ar to mazāk kontrolē katru. „Uzticēšanās bērnam, ka viņš var izdarīt pats un tikt galā ar situācijām – tas ir domāšanas veids,” saka Liene. „Skolotājs var palīdzēt un mācīt stratēģijas,” piebilst Arita. Pedagoģis lielāko darbu iegulda, pirms bērni ienāk telpā; tiklīdz bērni ir grupiņā, viņi pārņem telpu.

Ventspils PII „Varavīksne” piemērs. Bērni nes ēdienus un pašvadīti darbojas. Arī vide palīdz viņiem darboties – uz grīdas uzlikti veidojumi atbilstoši tematam, kurus ātri var nomainīt. Pie sienām – atgādnēs, kas ļauj bērniem pašvadīti darboties, būt saimniekiem grupā, strādāt un saprast, ko es šodien iemācos un daru. Vienā no attēliem redzams, ka sešgadnieki pie sienas pieliktā tabulā jau paši seko līdzīgu savu darbu izpildei. Arita atklāj piemēru no savas pieredzes, kad palūgusi kādam bērnam no rīta saskaitīt maizītes un bijusi pārsteigta, ka turpmāk šis bērns to darījis katru rītu, turklāt katru dienu atrodot citu veidu, kā reģistrēt – vienu dienu ar svītriņām, otru dienu ar ķeksīšiem utt.

Skolotāji dažkārt saka, ka grupiņu telpās fiziski nav vietas, bet Arita ievērojusi, ka grupiņā reizēm tiek gabāti materiāli, kas konkrētajā brīdī nav aktuāli. Iestādē var pameklēt vietu, kur tos nolikt vai samainīt. Mainīties var grupa ar grupu – nevajag visām grupām, piemēram, vilcienu komplektu – vienu laiku tas var atrasties vienā grupā, citu laiku atkal citā, un bērniem vienmēr grupā būs kas jauns, un nav vajadzīga vieta, kur glabāt mantas.

Piemērs ar rīta uzdevumiem no Rīgas PII „Viršu dārzs”:

- atzīmēt savā kalendārā datumu;
- novērtēt savas sajūtas un uzlikt atbilstošu emociju;
- sameklēt savu uzvārdu un uzlikt vārdu;
- izvēlēties, par ko būt atbildīgam;
- izvēlēties tematisko centru, kurā darbosies.

Liene komentē, ka viņa klāt pievienotu kādu vizualizāciju, lai arī mazākajiem bērniem, kuri vēl nelasa, būtu skaidri uzdevumi. Cits attēls rāda, ka materiāli šajā grupiņā izvietoti un bērniem ir brīvi pieejami, bet uz dažiem uzlīmēta domājoša galviņa, kas nozīmē, ka, darbojoties ar tiem, var būt nepieciešams skolotāja atbalsts.

Ginta stāsta, ka redzējusi bērnu dārzos mazākajiem bērniem, kuri vēl nelasa un neraksta, izgatavotas grupas kartes ar vietu fotogrāfijām, un bērns, ienākot grupas telpā, var ar pirkstu iebakstīt, kurā vietā tobrīd vēlētos atrasties. Arī, ja viņš tur nepavadīs ilgu laiku, bērns mācās izvēlēties, ko darīt, pierod pie noteiktas sistēmas un kārtības. Tāpat grupā var veidot vizuālu plānu nedēļai par to, kas katru dienu tiks darīts, mācīts.

Iedzīvināti grupas noteikumi: (izvietoti eža formas aplikācijā)

- Sarunāsim?!
- Esi pieklājīgs!
- Dari pats!
- Būsim draudzīgi!
- Pajautā draugam!
- Ežuki saimnieko paši!

Tā arī ir iespēja atbalstīt bērnus, kuri kādā jomā jau ir tikuši uz priekšu – lasa. Bērni zina, kurš ir eksperts, bet eksperts savukārt var mācīties vēl vairāk attīstīties un iet uz priekšu.

Skolotājs modelē apstākļus un dod bērniem laiku

Apstākļu modelēšana nozīmē, ka skolotājs pats dara to, ko vēlas, lai darītu bērni. Skolotājs skaļi komentē savas darbības un domas, kā arī aktīvi lieto nepieciešamo vārdu krājumu.

Ginta uzsver, ka tāda it kā pašsaprotama lieta, ka bērni paši prot rotaļāties un konstruktīvi spēlēties, mūsdienās vairs nav pašsaprotama. Diemžēl dzīvē tā nenotiek, ka skolotājs skaisti iekārtos telpu, bērni tajā ienāks un uzreiz atradīs, ko darīt. Sākas uzvedības problēmas, mantas tiek izmētātas un izgāztas no plauktiem. Arī tad liela nozīme ir skolotāja prasmei modelēt – skolotājs rotaļājas, sēž uz grīdas, spēlējas ar klučiem, liek puzzles, veido veidojumus no akmentiņiem. Iemācīt kaut ko nozīmē spēlēties. Mācību gada sākumā varbūt mēnesis paies, kamēr bērni iemācīsies rotaļāties, pārvietoties telpā, orientēties pieejamajos resursos, izvēlēties, ar ko darboties, sadarboties vismaz ar vienu citu bērnu. Izvēle ir ļoti sarežģīta bērnam. Ja bērnam tiks dota iespēja, viņš to izmantos. Ļoti daudzi bērni mācās, piemēram, būvējot torni un sarunājoties ar citiem bērniem, nevis klausoties, ko skolotājs viņam priekšā stāsta.

Kā atbalstīt katru bērnu?

Tikai sadarboties ar citiem skolotājiem un speciālistiem, izveidojot atbalsta plānu. Grupā vienmēr būs viens vai divi bērni, kuriem būs īpaši grūti iekļauties. Tiesa, neviens bērns iepriekš neizplāno: tagad es iešu uz „dārziņu” un izvedīšu no pacietības audzinātāju – bērns ar savu uzvedību grib apkārtējiem kaut ko pateikt. Viņš to nevar izteikt vārdos, bet viņam ir kāda ļoti liela vajadzība, kuru līdzās esošais pedagogs kopā ar dažādiem speciālistiem var mēģināt atrisināt.

Pedagogs var izmantot dažas kopsakarības, stratēģijas un pieredzi, bet svarīgs ir neitrālais novērojums. Ja skolotājs jūt, ka konkrēta bērna uzvedības cēloņos vajadzētu iedziļināties, tad izvirza sev mērķi – tagad es novērošu šī bērna uzvedību, lai iegūtu pēc iespējas vairāk datu izvērtēšanai un sakarību meklēšanai. Skolotājs novēro bērna darbību un secina: ko es redzu? Cik bieži tas atkārtojas? Kas notiek pirms/pēc tam? Kas to izraisījis? Mēs varam darīt labāko, kas iespējams šajā situācijā un rūpēties par to, lai mūsu grupa nav šī bērna uzvedības cēlonis, uzsver Ginta.

Lai skolotājs atbalstītu katru bērnu, vajadzētu izmanto atbalsta stratēģijas:

- veido attiecības ar visiem bērniem;
- pievērš uzmanību nevis sliktajai uzvedībai, bet pozitīvajai uzvedībai, nosauc to;
- māca atpazīt un nosaukt savas emocijas, domas un jūtas;
- iesaista bērnu darbībās, kas ir viņa tuvākās attīstības zonā;
- konsekventi ievēro norunas.

Septembris ir laiks, kad skolotājam no jauna izveidot vai nostabilizēt attiecības ar bērnu, iepazīt viņu. Laba stratēģija ir nemesties rāt palaidni, bet pievērsties tam, kuram nodarīts pāri. Ginta dalās pieredzē, kā pirms vairākiem gadiem izmantojusi šo stratēģiju. Grupā bija viens bērns, kurš bieži nodarīja pāri citiem. Audzinātāja piegāja klāt tam, kuram nodarīts pāri, sāka žēlot un atbalstīt šo bērnu. Visa grupa sanāca apkārt, lai atbalstītu un palīdzētu šim bērnam. Bet pāridarītājs stāvēja malā un slepus vēroja. Otrā dienā atkārtojās tas pats, pārējie bērni atkal devās atbalstīt cietušo, bet tas, kurš mēdza darīt pāri, tajā mācību gadā vairs nevienam pāri nenodarīja.

Komandas darbs un visu līdzdalība

Kā norāda ekspertes, svarīgi ir pedagogu darba grafikā ieplānot sarunas vai kopīgas plānošanas ar kolēģiem, vadību, „jo tikai jūs un jūsu komanda varēs atrast risinājumu konkrēti jūsu gadījumam”, uzskata Arita.

Viens no būtiskiem pedagogu jautājumiem par jauno mācīšanās pieeju ir par to, cik bieži vērtēt un reģistrēt datus. Uz ko Arita atbild: „Ar novērošanu skolotājs jau ir uzsācis vērtēšanu, taču svarīgākais nav datu vākšana, bet ko mēs darām ar šo informāciju.” Ekspertes atgādina, ka vērtēšana notiek nepārtraukti, taču ne visi vērtēšanā iegūtie dati ir jāreģistrē. Jāizveido sistēma, lai sekotu katra bērna attīstībai. Datus reģistrē tā, lai skolotājam pašam būtu ērti to izmantot plānošanai un komunicēšanai ar vecākiem un kolēģiem.

Ginta norāda, ka skolotājiem nevajag veidot īpašus darbus vai uzdevumus vērtēšanai. Vislabāk bērnu prasmes var novērtēt darbībā. Savukārt pierakstīšana ir nepieciešama, jo „parasti mēs pazīstam aktīvos bērnus, bet ir daļa bērnu, kuri pazūd kopējā masā”. Sākumā skolotājs nosauc bērna darbības, bet, viņam augot, raksturo arī pieliktās pūles. Piemēram, „Pirmo pogu bija grūtāk atpogāt, pārējās vieglāk”, tā bērni kļūst arī par vērtēšanas procesa dalībniekiem.

Cik lielā mērā un vai vispār ir jāizmanto mācību grāmatas? „Ja redzu, ka vajag, tad izmantoju,” pieredzē dalās Liene. Savukārt Arita neiesaka šķirt mācību grāmatai lapu pa lapai, bet pirms katra temata mērķtiecīgi pārskatīt visas pieejamās grāmatas, skatoties, ko no tām var izmantot bērni un ko skolotājs, lai gatavotos. „Atšķirība ir tajā, vai mēs mācām grāmatu vai bērnu,” piebilst Ginta. „Var izmantot arī darba burtnīcas, kas pieejamas, jo ir brīdis, kad bērni vēlas paši kaut ko padarīt, bet ir arī brīži, kad nepieciešams vingrināties, jo vingrināšanos neviens nav atcēlis,” atgādina Arita. **PS**

Domājot par sasniedzamo rezultātu, ekspertes iesaka plānot ilgtermiņā – viena daļa bērnu darīs šodien, bet otra – rīt, kāds bērns izdarīs vairāk, bet cits tikai kaut ko mazu, jo tas ir viss, ko viņš tobrīd var izdarīt utt.

KONKURSA REZULTĀTI

Žurnāla "PIRMSSKOLĀ" redakcija saka lielu paldies visiem skolotājiem, kas piedalījās konkursā un iesniedza savus pieredzes materiālus. Kopumā esam saņēmuši pieredzes materiālus no 73 skolotājiem. Izvērtēt, kuri ir vislabākie un saņems balvas, bija visnotaļ grūti, jo esam pārliecināti, ka lielākā daļa no iesniegtajiem materiāliem būs labs iedvesmas avots arī citiem kolēģiem Latvijas pirmsskolās. Paziņojam, mūsaprāt, labāko darbu autorus.

Zvaigzne ABC dāvanu karti 20 EUR vērtībā saņem:

Irina Kumpiņa, Vita Klausa, Alla Jurčenko, Danuta Žurova, Česlava Celitāne.

Vairāk nekā 50 apskates vietas, kur lieliski pavadīt laiku kopā ar klasi!

Skolas
Vārds

Apskati
Piedzīvo
Izzini

Rudens
ekskursiju
ceļvedis

2020

8. septembrī iznācis praktisks e-žurnāls skolotājiem un skolēniem *Skolēnu rudens ekskursiju ceļvedis*.

Tas būs lielisks palīgs visiem, kuri plāno šajā rudenī doties kopīgās klašu ekskursijās. Rudens ekskursiju ceļvedī apkopotas vairāk nekā 50 apskates, izziņas un piedzīvojumu vietas, kur lieliski pavadīt laiku kopā ar klasi.

Iepazīstieties!

Ceļvedis apskatāms šeit:

<https://failiem.lv/u/pg9y9q5q>

Ceļvedis pieejams arī žurnāla „Skolas Vārds” mājas lapā:

<https://skolasvards.lv/rudens-celvedis>

6 dažādi izglītības e-izdevumi katrai skolai Latvijā

ABONĒ 2021. gadam!

Nosaukums	Gads	Pusgads
Skolas Vārds	52 €	31 €
Pirmsskolā	47 €	27 €
Izglītība un Kultūra	69 €	40 €
Skolas Psiholoģija	31 €	22 €
Normatīvie akti izglītībā	37 €	22 €
Vecākiem	32 €	20 €
Aktuālās izglītības ziņas tavā e-pastā	19 €	15 €

Kā abonēt žurnālus 2021. gadam

Lai abonētu jebkuru no e-izdevumiem vai izdevumu komplektu, aizpildiet abonēšanas anketu www.skolasvards.lv sadaļā **Abonēšana** vai arī uz e-pastu redakcija@skolasvards.lv atsūtiet maksātāja rekvizītus, izvēlētos izdevumus un termiņu, uz kādu vēlaties abonēt! Mēs savukārt, sagatavosim elektronisku rēķinu un nosūtīsim jums to uz e-pastu.

Ko saņem skola, abonējot izglītības e-izdevumus

- Viens skolas e-žurnāla abonements nodrošina individuālu pieeju žurnālu lasīšanai visiem skolas skolotājiem!
- Abonements nodrošina pieeju žurnālu arhīvam no 2012. gada, kas ietver plašu un daudzveidīgu pieredzes materiālu klāstu dažādās izglītības jomās.
- Žurnālu abonētājiem ir pieejama metodisko materiālu datu bāze. Vairāk nekā 270 metodiskie materiāli dažādos mācību priekšmetos, kas katru mēnesi tiek papildināti.
- Abonētājiem pieejams daudzveidīgs rakstu arhīvs par tēmām, kas aktuālas skolotājiem, skolu administrācijai un vadībai: Skolu pieredze; Atbalsts skolotājiem; Skolvadība; Saruna ar skolotāju; Attālinātās mācības; Emocionālā audzināšana; Materiāli karjeras konsultantiem.

Apmeklē www.skolasvards.lv – visi skolām nepieciešamie izglītības e-izdevumi vienuviet!

Bilingvālā pieeja pirmsskolā veselības un fiziskajās aktivitātēs

Dagnija Jerohina, Anete Lejniece, Rīgas PII „Saulstariņi”

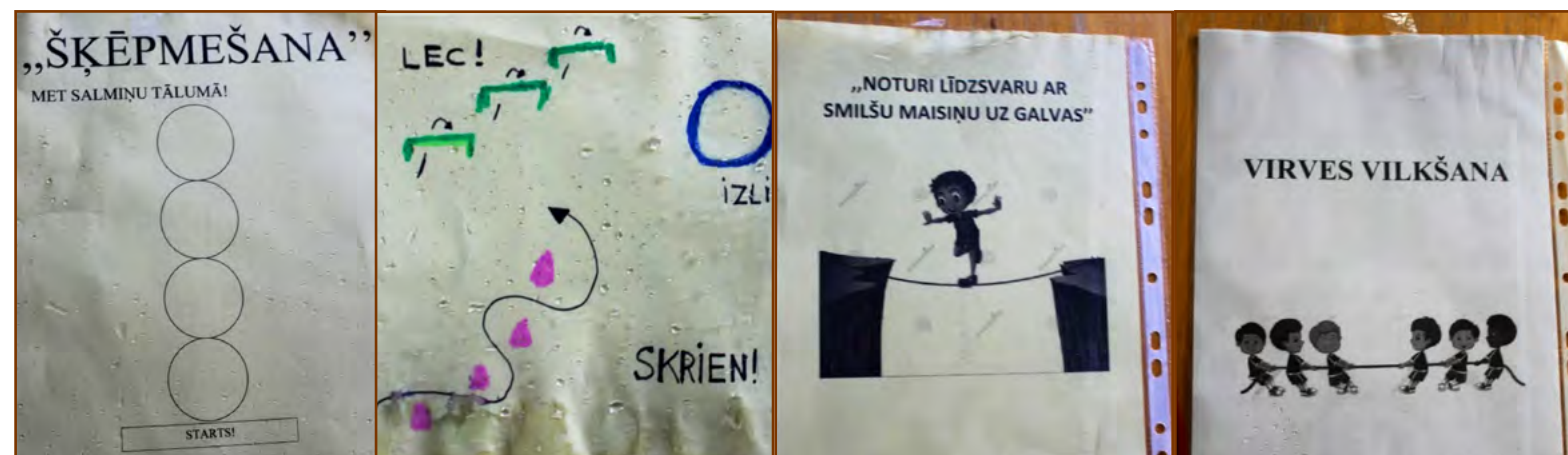
Ir aizvadīts gads, kopš Latvijas pirmsskolas ir sākušas īstenot kompetencēs balstīto mācību saturu, apgūstot pratību pamatus septiņās mācību jomās, caurviju prasmēs un vērtībās balstītos ieradumos. Viens no lielākajiem izaicinājumiem bija latviešu valodas apguve integrētā mācību procesā, izmantojot bilingvālo pieeju – veselības un fiziskās aktivitātēs. Kādas pārmaiņas notikušas, īstenojot izvirzīto mērķi? Pēc kādiem principiem tiek organizētas sporta rotaļnodarbības mazākumtautību bērniem?

Rīgas PII „Saulstariņi” mazākumtautību bērniem sporta rotaļnodarbības tiek organizētas gan telpās, gan ārā, tā rosinot bērniem iesaistīties daudzveidīgās, aizraujošās sporta aktivitātēs, atbilstoši savām interesēm, spējām, prasmēm un vajadzībām. Lai sekmētu latviešu valodas prasmes apguvi veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomā, īpaša uzmanība tiek pievērsta āra vides iekārtošanai, netiešā veidā ļaujot bērniem apgūt latviešu alfabēta burtus, ciparus, koku nosaukumus utt.

Veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomā pirmsskolā ikdienas rotaļnodarbībās integrētā mācību procesā bērniem tiek piedāvātas daudzveidīgas aktivitātes, rotaļas, stafetes un sporta spēles, orientēšanās pirmsskolas izglītības iestādes teritorijā. Īpaši lielu prieku bērniem sagādā orientēšanās aktivitāte, kurā viņiem tiek dots uzdevums pirmsskolas izglītības iestādes apkārtējā vidē atrast fotogrāfijās redzamās vietas.

Ikdienas sporta rotaļnodarbībās, apgūstot pamatprasmes un kustības, bērni vienlaikus apgūst arī latviešu valodu, ar kustību rotaļu kartītēm – piktogrammām. Tajās tiek attēlota gan vizuāla, gan vārdiska informācija, tādā veidā mēs bērniem netiešā veidā mācām lasīšanu.

Katrs bērns informāciju uztver atšķirīgi. Viens bērns labāk informāciju uztver ar redzi, cits ar dzirdi, līdz ar to tiek nodrošināta informācijas sniegšana atbilstoši bērna individuālajām spējām, viņam pieņemamā veidā. Veselības un fiziskās aktivitātes jomā paralēli tiek attīstītas tādas caurviju prasmes kā pašvadīta mācīšanās, kritiskā domāšana, problēmrisināšana un sadarbība.

Ir jāatzīmē, ka veselības un fiziskās aktivitātes mācību joma ir ļoti pateicīga, lai mazākumtautību bērni integrētā mācību procesā sev interesantā veidā, izmantojot bilingvālo pieeju, vieglāk apgūtu latviešu valodu.

Sporta zālē ir atbilstoši iekārtota fiziskā vide, ļaujot bērniem darboties patstāvīgi.

Svarīga loma sporta ikdienas rotaļnodarbībās ir „runājošai sienai”, kura palīdz bērniem atbilstoši viņu spējām un prasmēm izvēlēties vispārattīstošus iesildīšanās vingrinājumus.

Pirms izpildīt vingrinājumus, skolotāja veic pārrunas ar bērniem par vispārattīstošo vingrinājumu nozīmi. Pēc pārrunām bērniem tiek dota iespēja pašiem sev izveidot no piktogrammām piedāvātajiem vispārattīstošajiem vingrinājumiem vingrojumu kompleksu secību un aktivitātes. Vingrojumu kompleksa laikā bērni apgūst ne tikai vingrojumu kompleksa secību, bet arī latviskos nosaukumus un izprot to nozīmi.

Integrētā mācību procesa piemēri

1.

Bērni paši izvēlas, pa kuru ceļu vispirms pārvietoties un kādā veidā pārvietojas uz priekšu (lecot vai liekot pēdiņas gan pa labi, gan pa kreisi).

Pārvietojas vidē pēc nosacījuma, lecot gan pa labi, gan pa kreisi. Rīkojas atbilstoši vienkāršām vizuālām norādēm, skaidro, uz kuru pusi lec vai kuru kāju virza uz priekšu.

Salīdzina dažādu pārvietošanās veidu ātrumu. Stāsta, kas jāievēro, lai izvairītos no traumām (kājas strādā saskaņoti, lai neaizķertos un nenokristu). Novērtē savas prasmes. Attīsta pašvadītu mācīšanos, izvērtē savas prasmes.

2.

Izvēlas kustību kartīti un izpilda pēc izvēles vismaz piecus attēlotos vingrinājumus.

Zina pastāstīt par lokanības vingrinājumu ietekmi uz organismu, tās pielietošanu citās fiziskajās aktivitātēs, ikdienā kopā ar vecākiem – ejot pa ceļu, meža takām.

Nosauc sev pazīstamas darbības, ko dara pats un citi (stāv uz vienas kājas, sēž, nosauc roku stāvokļus – rokas sānis, priekšā).

Fiziskās un veselības mācību jomā tiek atbalstīta pašvadīta mācīšanās, līdz ar to, patstāvīgi darbojoties, bērni turpina attīstīt arī koncentrēšanās un uzmanības spējas.

3.

Pārvieto priekšmetus dažādos veidos. Atkārtu grupu nodarbībās iegūtās zināšanas par dzīvniekiem, to pārvietošanās veidiem. Nosauc sev pazīstamus priekšmetus, dzīvās būtnes, to īpašības un darbības.

Rīkojas atbilstoši vienkāršām vizuālām norādēm, paskaidro arī citiem bērniem, kāpēc šajā vidē liek attiecīgo priekšmetu.

4.

Pārvieto priekšmetus ripinot, veļot ar vienu vai divām rokām, pēc izvēles.

Atpazīst un nosauc burtus un ciparus. Bērni mācās esošās zināšanas pielietot jaunā situācijā. Veicina sadarbību (kopīga trases veidošana, dažādu priekšmetu pārvietošanas prasmju kombinēšana).

5.

Aktīvi kustas telpās, izmantojot vides un pieaugušā piedāvātās iespējas.

Stāsta, kā jūtas vesels cilvēks, kādas ir vesela cilvēka fiziskās spējas, lab sajūta pirms un pēc veiktās fiziskās aktivitātes. Izvērtē savu ikdienas kustību aktivitāti gan darbadienās, gan brīvdienās. Nosauc veiktās darbības, savas emocijas un sajūtas.

Izmantojot bilingvālo pieeju veselības un fiziskajās aktivitātēs, secinām, ka uzsāktais ceļš ir novērtējams kā izdevies, kas ļauj veiksmīgi plānot turpmākās darbības valsts valodas apgūvē. **PS**

Foto: no personīgā arhīva.

Didaktiskā spēle „Kā es jūtos?”

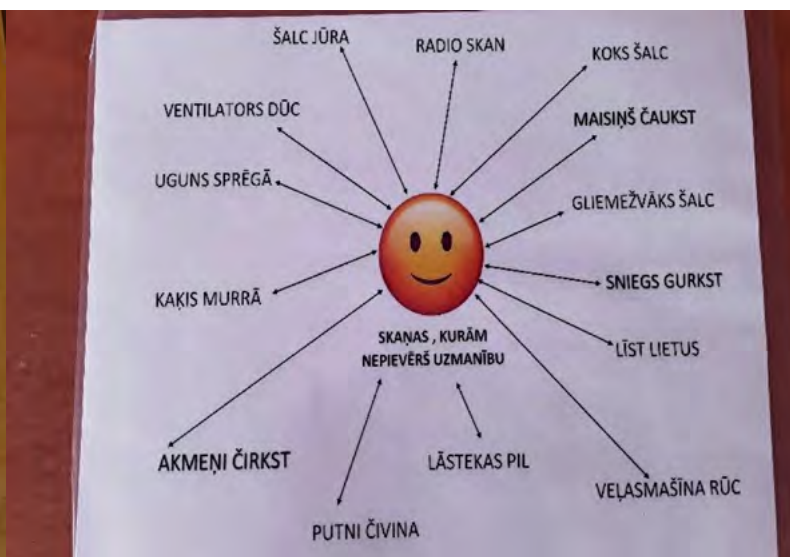
Lāsma Pirksta-Sirmā,
Madonas PII „Priedīte”

Esmu izveidojusi didaktisko spēli bērniem no 5 gadu vecuma, kura attīsta emocionālo inteliģenci. Mans novērojums pēc spēles spēlēšanas – bērni turpina analizēt savas sajūtas arī ārpus „dārziņa” robežām.

Spēles noteikumi – 1. Izlasi, 2. Atrodi atbilstošu attēlu; 3. Piestiprini attēlu pie izlasītā teksta ar lipkli!

Spēle attīsta bērnos emocionālo inteliģenci, empātiju (iejušanos otra lomā), aicina pārdomāt trokšņu ietekmi uz cilvēka emocionālo veselību, piedāvā daudzveidīgu darbības vārdu lietošanu un attīsta lasīšanu ar izpratni par izlasīto. Bērni pēc spēles vēl ilgi analizē trokšņus, lai saprastu, piemēram, kā es jūtos, kad taurē mašīnas vai čīkst durvis.

Spēles otrā daļa – 1. Ieraksti pareizo skaņu atbilstošā lodziņā ar flomāsteru; 2. Atrodi atbilstošo attēlu!

SKAŅAS KAS LIEK IEKLAUSĪTIES – KAS NOTIEK?

N

R E J

D Ū C

L
U

K R A K Š Ķ

P Ī K S T

T
U

P Ī

P

R

N
P
Š

B

L

M M

SKAŅAS, KURAS RADA PRIEKU

S
M

B I

I

D

P K

Z

G

Z E D

L

B

G

Ā

M

M

M

Š N

S J

K L Š

N

P

K

Š C

Ž

K N Š

D

U

SKAŅAS KAS LIEK IEKLAUSĪTIES – KAS NOTIEK?

T

I

Ū

B

R

Ā

Š V Ā

T F
E L
O E
S N

Z V A N A

T

Z
Ē
N
S

S M
S D U
J O
Ā

D

B Z
I N
E S

D Ā R D

S A R
Ē N
I

K A U C

SKAŅAS, KURAS RAISA SKUMJAS UN BĒDAS

K

Č K _____

P _____

T

 R

L

 E

_____ Ī _____

G _____ D _____

S

B

 N

Ž _____ Ā _____

V

 R

K K _____

L

 S

 O

P _____ T _____

T

Č _____ S _____

V

 E

Č _____ Ā _____

 E

P _____

SKAŅAS, KURĀM NEPIEVĒRŠ UZMANĪBU

L
Ī
T

E

P
N

Č I

M
R
R

K S

K
S

Š L

SKAŅAS, KURĀM NEPIEVĒRŠAM UZMANĪBU

Š
C

G M V

Č K

M I

A
L

J

Ļ M Ī

R

Ū

V T T

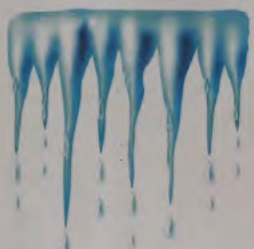

A
K

Č R

SKANAS, KURAS RADA PRIEKU

<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;">G</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">A</td></tr> <tr><td style="text-align: center;"> </td></tr> </table>	G	A			<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">R</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">N</td><td style="text-align: center;"> </td></tr> </table>		R		N			<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">B</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td></tr> </table>		B																	
G																															
A																															
	R		N																												
	B																														
<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">R</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">E</td></tr> </table>		R	E		<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;">K</td><td style="text-align: center;">U</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">K</td><td style="text-align: center;">S</td></tr> </table>	K	U		K	S		<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">E</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">O</td></tr> </table>		E			O														
R																															
E																															
K	U		K	S																											
	E			O																											
<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;">P</td></tr> <tr><td style="text-align: center;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">K</td></tr> </table>	P			K		<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">L</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">K</td><td style="text-align: center;"> </td></tr> </table>		L		K			<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">B</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">B</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td></tr> </table>		B												B				
P																															
K																															
	L		K																												
	B																														
	B																														

	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;">L</td></tr> <tr><td style="text-align: center;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">T</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">K</td></tr> </table>	L		T	K		<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;">U</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">G</td></tr> <tr><td style="text-align: center;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;"> </td></tr> </table>	U	G																					
L																														
T																														
K																														
U																														
G																														
<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;">P</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td></tr> </table>	P				<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;">S</td><td style="text-align: center;">P</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">G</td><td style="text-align: center;">Ā</td></tr> </table>	S	P			G	Ā																			
P																														
S	P			G	Ā																									
<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;">R</td></tr> <tr><td style="text-align: center;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">D</td></tr> <tr><td style="text-align: center;"> </td></tr> </table>	R		D			<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">S</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">N</td></tr> </table>		S		N		<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">S</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">L</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td></tr> </table>		S												L				
R																														
D																														
	S		N																											
	S																													
	L																													
	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">S</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td></tr> </table>		S				<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">B</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;">R</td><td style="text-align: center;"> </td><td style="text-align: center;"> </td></tr> </table>		B		R																			
	S																													
	B		R																											

Didaktiskā spēle „Izlasi, atrodi pareizo attēlu!”

Evita Gruškēvica,
Grobiņas pilsētas PII „Pipenīte”

Vecums: 5-7 gadi

Spēle sastāv no 12 lielām attēlu kartēm, un katrai kartei piederošām sešām mazajām kartītēm ar vārdiem.

Spēles apraksts: Ja spēli spēlē viens spēlētājs, viņš ņem lielo spēles karti ar mazajām kartītēm, izlasa vārdu, atrod attiecīgo attēlu, kartīti uzliek uz attēla, līdz visi laukumi aizklāti. Pārbauda, vai pareizi saliktas kartītes, bērns vispirms izlasa vārdu un noņem kartīti no attēla.

Ja spēli spēlē divi spēlētāji, katram viena, divas vai trīs lielās spēles kartes ar mazajām kartītēm. Mazās kartītes liek otrādi kaudzītē vai izklaidus. Pēc signāla ņem pa vienai kartītei, izlasa vārdu, atrod attēlu uz lielajām kartēm, liek uz attēliem, līdz visi laukumi aizklāti. Uzvar tas, kurš visātrāk pareizi aizklāj visus laukumus. Pārbaudei izlasa vārdu, skatās, vai pareizajam attēlam uzlikta kartīte.

TOMĀTI Tomāti Tomāti	KRŪZE Krūze Krūze	ZIRNI Zirni Zirni	KABAČI Kabači Kabači
			REDĪSI Redīsi Redīsi
			MAŠĪNA Mašīna Mašīna

JAKA Jaka Jaka			
MAIZE Maize Maize			
SOMA Soma Soma	KIRBIS Kirbis Kirbis	GULTA Gulta Gulta	GURKI Gurki Gurki

CEPUMI Cepumi Cepumi	CĪSIŅI Cīsiņi Cīsiņi	KĀPOSTI Kāposti Kāposti	KURPES Kurpes Kurpes
			
ČETRI Četri Četri			4
KŪKA Kūka Kūka			

OLAS Olas Olas	BANĀNI Banāni Banāni	JOGURTS Jogurts Jogurts	PUKE Puke Puke
CIMDI Cimdi Cimdi			
ČĪBAS Čības Čības			
PIECI Pieci Pieci	SIERS Siers Siers	DIVI Divi Divi	OGAS Ogas Ogas
GALDS Galds Galds	2		
KLEITA Kleita Kleita			5

RŪKIS Rūķis Rūķis	PUTNS Putns Putns	ZĪMUĻI Zīmuļi Zīmuļi	SĪPOLI Sīpoli Sīpoli
			KEFĪRS Kefīrs Kefīrs
			MELONE Melone Melone

PANNAS Pannas Pannas			
ZEKES Zekes Zekes			
ŠĶĒRES Šķēres Šķēres	SUNS Suns Suns	TĒJA Tēja Tēja	MILTI Milti Milti

Foto: no personīgā arhīva.

PS

Detektīvu soļi dabā

Skaidrīte Linde,
Durbes PII „Ābolītis”

Durbes PII „Ābolītis” nu jau sagatavošanas grupa „Mārītes – 6” pie sevis sagaidīja pašu meža draugu Cūkmenu. Un mēs, visa grupa, iesaistījāmies Cūkmena detektīvu programmā. Viena no darbībām bija aktivitātes dabā. Skaistā, saulainā dienā jau no paša rīta devāmies ekspedīcijā uz mežu.

Bērni kopā ar pedagogiem sastājas vilcieniņā un dodas mežā, atainojot dažādu dzīvnieku gaitu: kā zaķi – lecot, kā gliemeži – lēni rāpojot, kā dzērves – augstu cilājot kājas, kā brieži – ātri skrienot utt.

Bērniem tiek izdalītas lupas, un visi sadalās divās grupās. Viena grupa pēta kukaiņus un kukainišus zemē, otri vēro kukaiņu kustību uz koku stumbriem un mizām.

Bērni ar pedagogiem sastājas lielā aplī, visi kopīgi noskaidro, kādiem meža iemītniekiem viņi šodien līdzinās – var minēt jebko, kas saistās ar mežu: ogas, sēnes, dzīvniekus, kokus, kukaiņus u.c. Bērniem ir uzdevums saskatīt minēto lietu krāsas cita apgērbā. Pedagoģs nosauc kāda bērna vārdu un meža iemītnieku, kuram šodien bērns līdzinās, un tad pamet dzijas kamolu tam bērnam, paturot kamola pavedienu otrā rokā. Piemēram, „Jānis šodien līdzinās vilkam, jo viņam kājās ir pelēkas bikses”. Jānis noķer kamolu un pēc tam sauc cita bērna vārdu un meža iemītnieku, kam bērns šodien līdzinās. Piemēram, „Anna šodien līdzinās vāverei, jo viņai ir oranža cepure”. Paturot dzijas pavedienu vienā rokā, Jānis met kamolu Annai. Tā turpina mest kamolu, kamēr visi bērni tur rokās dzijas pavedienu. Un grupiņa ir savstarpēji saliedējusies. Beigās kamolu satin! PS

Foto: no personīgā arhīva.

Projektu nedēļa

„PĒTI UN IZZINI!”

Mairita Bētiņa

Projekta mērķis: Rosināt bērnos vēlmi izzināt, pētīt, domāt, eksperimentēt un radoši darboties gan kopā ar pieaugušo, gan patstāvīgi, gan pieaicinot vecākus.

Uzdevumi:

1. Saplānot daudzveidīgus, izzinošus, pētnieciskus uzdevumus nedēļai.
2. Iesaistīt bērnu ģimeni līdzdarboties projektā.
3. Bērnu patstāvīgā vērtēšana par projekta nedēļu.

Sasniedzamais rezultāts: Spēja spriest par novēroto, izdara vienkāršus secinājumus un spriedumus.

Bērni visas nedēļas garumā pētīja, vēroja, veica eksperimentus un radoši darbojās. Mācījās ievērot drošības noteikumus, rīkojoties ar karstiem šķidrumiem, asiem priekšmetiem un nepazīstamām vielām. Mācījās būt uzmanīgi eksperimentu laikā. Projektu nedēļas sākumā bērni mācījās skaitīt dzejoli:

Lietutiņš aiz loga skalo kokiem lapas,
Vai tu zini, kāpēc vispār lietus līst?
Saulīte mirdz spoži, logi staros laistās,
Vai tu zini, kāpēc saulīte tā mirdz?
Mēnestiņš aiz loga zemei mēli rāda,
Vai tu zini, kāpēc mēnestiņš tāds ir?
Kāpēc notiek šādi: trādi- rīdi- rādi?
Visu gribam zināt mēs un atminēt!

Pirmdiena – izzinošā diena

- Ūdens īpašību izzināšana. Bērni vēro audzinātājas demonstrējumus. Izdara secinājumus par novēroto. Noskaidro, ka ūdens ir šķidrums, caurspīdīgs, bez garšas; tīrs ūdens, netīrs ūdens; ūdens var sasalt ledū; karsts, auksts ūdens.
- Veic pētījumus un eksperimentus:

Kurā traukā ūdens iztvaikos ātrāk? (Izmaiņas vēro visu nedēļu.)

Praktiskā darbībā noskaidro: Kas grimst? Kas peld? (Izmaiņas vēro visas nedēļas garumā.)

Krāso ar kreppapīru.

**Veic eksperimentu: „Sāls kristālu audzēšana”.
(Augšanas procesu vēro visu nedēļu.)**

Vēro eksperimentu: „SKITLLES varavīksne”.

Pastaigas laikā secinām, ka ārā bijis sāls. Pamanām aizsalušās peļķes. Izmantojam izdevību un bradājam pa ledu.

Otrdiena – radošā diena

Kendam rotaļietas izgatavošana.

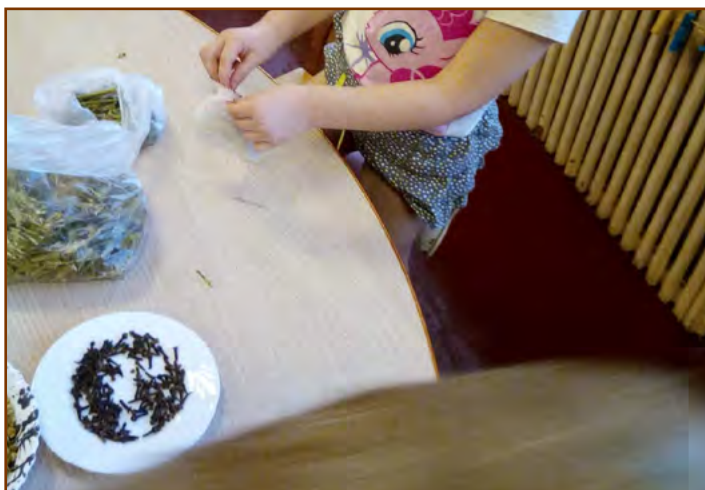

Antistresa rotaļietu izgatavošana.

Pēcpusdienā vēro, kā var uztaisīt rotaļietu no želejas.

Trešdiena – smaržu un garšu baudāmā diena

- Smaržo dažādas garšvielas.
- Garšo tējas.
- Nosaka tēju aromātu un garšu.
- Šuj smaržu maisījumus.

Piektdiena – eksperimentu un triku demonstrējumu diena

- Demonstrē eksperimentus un trikus, ko mājas veikuši kopā ar vecākiem.
- Natālija – „Želejas rotaļlieta”.
- Demiters – triks ar flomāsteru un papīra gabaliņiem.
- Anete – eksperiments ar magnētu un ūdens pudeli, kurā iebērtas saspraudes.
- Lauma demonstrē, kā var uztaisīt kinētiskās smiltis. Kā selerijas sakne mainīs savu krāsu. (Eksperiments gan neizdevās.)
- Edvards dejo kapueira deju. (Kapueira ir brazīliešu nacionālā cīņas māksla, kas sevī ietver akrobātikas, dejas un spēles elementus.)

Ar lielu lepnumu varam teikt, ka mērķis ir sasniegts. Bērniem šī nedēļa ļoti patika. Ar sajūsmu viņi vēroja, pētīja un līdzdarbojās visās piedāvātajās darbībās. Paldies jāsaka vecākiem, jo bez viņu līdzdalības daudz kas no šī visa nebūtu realizēts. Projektu nedēļu beidzām ar rotaļu. **PS**

Ceturtdiena – mākslas diena

- Eksperimentē ar krāsām un to klāšanas tehniku.

Klāj krāsu uz zīmēšanas papīra ar piepūstu balonu.

- Pēcpusdienā grupā ciemojas Emīla mamma un kopā ar dēlu rāda savus eksperimentus.
- Eksperiments ar sodu, etiķi un kukurūzas graudiem.
- Eksperiments ar sodu, etiķi un balonu.

Tārpiņš stāstnieks

Palīgs lasītprasmes apguvei

Ilze Grīnvalde,
Ventspils PII „Bitīte”

Esmu izveidojusi materiālu „Tārpiņš stāstnieks”, kurš ir ne tikai lielisks palīgs lasītprasmes apguvei, bet arī citu mācību jomu apguvei. Šo materiālu jau izmantoju četrus gadus.

Mērķis: Stāstītprasmes veicināšana.

Attīstošie uzdevumi:

- vingrināties stāstīt pēc satura;
- veicināt netīšas lasītprasmes apguvi;
- veicināt interesi par burtiem un lasītprasmes apguvi;
- veidot izpratni par katra burta skaņu;
- vingrināties izskaņot vārdu;
- vingrināties vizuāli atrast burtu.

Audzinošie uzdevumi:

- veicināt uzmanības un koncentrēšanās spējas;
- veicināt uzmanības noturību un sekot līdz stāsta saturam.

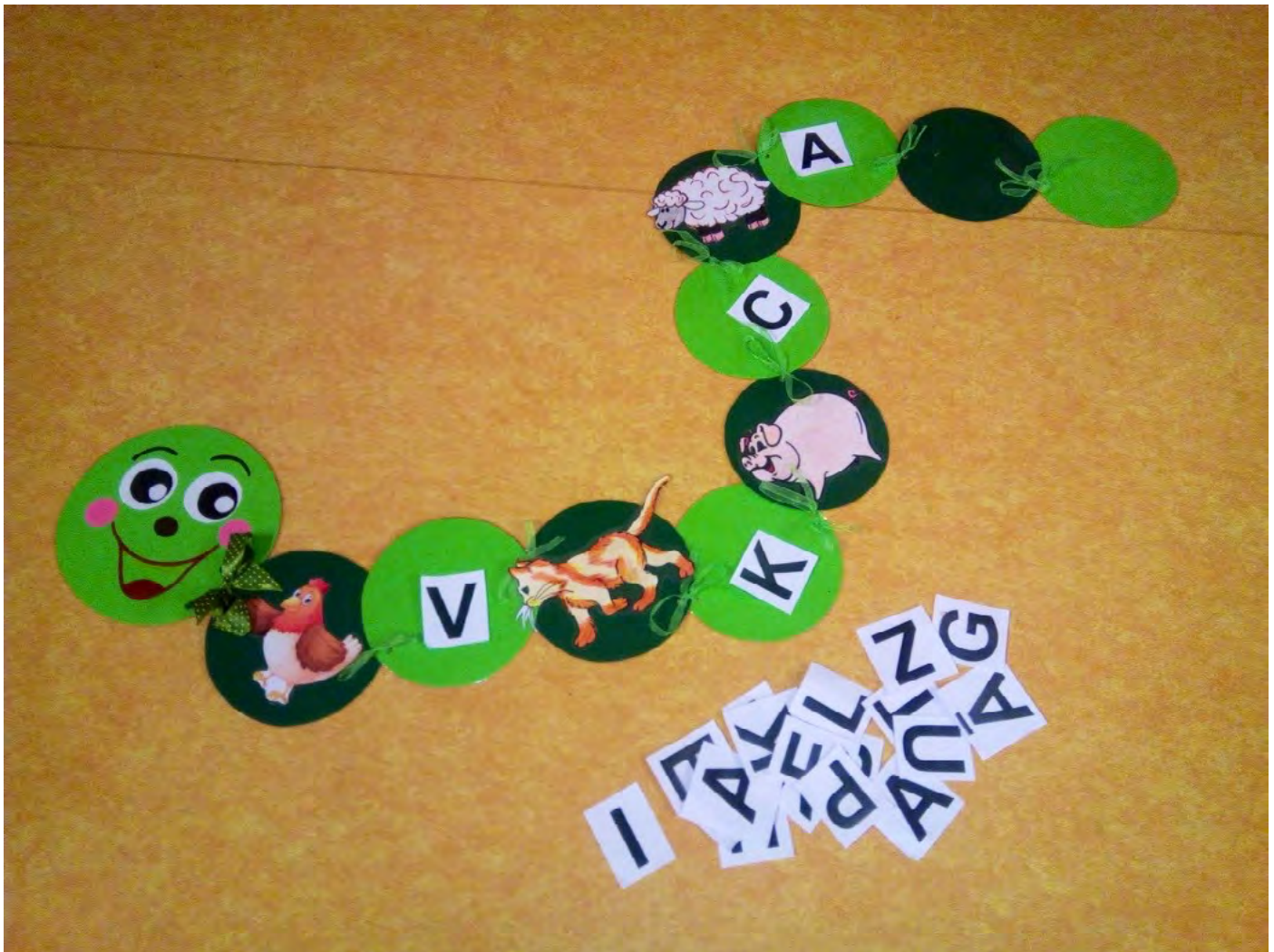
Spēles apraksts

1. variants

Bērniem tiek izdalīti pasakas, stāsta vai dzejoļa personāžu attēli. Pedagoģs lasa priekšā bērniem izvēlēto literāro darbu. Bērniem dzirdot attiecīgo personāžu, viņa attēls jānoliek uz tārpiņa pirmā aplīša. Tā, kamēr stāstu vai pasaku, vai dzejoli ir noklausījušies līdz galam. Bērni vingrinās atstāstīt pēc satura.

2. variants

Bērni pasakas, stāsta vai dzejoļa klausīšanās laikā liek secīgi attēlus uz tārpiņa, izlaižot vienu aplīti. Katram personāžam sameklē attiecīgā vārda pirmo burtu un nosauc to. Burtiņu uzliek uz tārpiņa blakus attiecīgajam personāžam.

3. variants

Bērns novieto literārā darba personāža attēlu uz tārpiņa. Pedagoģis attiecīgi saliek vārdu no burtiem. Izskaidro vārdu pa burtiem. Saskaita, cik burtu ir vārdā. Veido izpratni par vārdu kā veselu, kas sastāv no vairākām skaņām.

4. variants

Pedagogs virs tārpiņu veidojošiem aplīšiem saliek kartītes ar dažāda veida priekšmetiem, dzīvām būtnēm vai dabas objektiem. Bērnam ir jānosauc vārda pirmā skaņa un jāuzliek uz tārpiņa (katrā aplītī viens burts). No dotajām vārdu pirmajām skaņām veidojas vārds. Piemēram: kartītes ar suni, aunu, uguni, lāci un ezi veido vārdu – saule.

Šo spēli var izmantot ne tikai lasītprasmes un stāstītmācīšanas attīstīšanā, bet arī matemātisko priekšstatu veidošanā.

Tārpiņš zinītis

1. variants

Veidot izpratni par skaitļu rindu.

2. variants

Veidot izpratni par skaitļa/ skaita nezūdamību.

Pedagogs novieto attēlus citu aiz cita. Kopā ar bērniem izskaita, cik attēlu ir izvietoti uz tārpiņa. Nākamajā solī pedagogs izvieto attēlus, izlaižot vienu aplīti, un bērni izskaita, cik tagad ir attēli. Bērniem veidojas priekšstats, ka, izvietojot vienāda daudzuma priekšmetus neatkarīgi no attāluma, nemainās skaits. Attēlo ar skaitļa kartītēm.

3. variants

Veidot izpratni par pieskaitīšanas un atņemšanas darbībām.

Papildus aktivitātes.

Sensorikas attīstīšanai aktivitātē var izmantot brīnumu maisiņu vai kasti, kurā ievietoti dažāda veida priekšmeti. Bērniem pēc taustes ir jāmēģina uzzināt, kas tas ir. Ja uzminēts pareizi, tad novieto uz tārpiņa, ja ne, tad blakus.

Tāpat arī uzzinot priekšmetu, kas ir paslēpts, nosauc tā pirmo skaņu un sameklē attiecīgu burtu, kuru novieto uz tārpiņa. Bērni, kuri jau lasa, var mēģināt izlasīt šo vārdu. Tas ir mēles mežģis.

Brīnumu maisiņā var būt apslēpti burti, kuri pēc taustes ir jāuzzina. Burti var būt no dažāda veida materiāla. Galvenais, lai tie būtu telpiski.

Mājturībā bērni ar tārpiņa palīdzību var apgūt vienkāršu ēdienu gatavošanu. Piemēram, bērni vēlas pagatavot pankūkas, bet vēl nezina, kādas sastāvdaļas pēc kārtas jāliek, lai tās pagatavotu. Pedagoģi soli pa soli secīgi rāda attiecīgās kartītes ar produktiem un novieto tās citu aiz cita uz katra tārpiņa aplīša. Tā bērni redz, kādas sastāvdaļas secīgi jāsamaisa, lai pagatavotu pankūku mīklu. Piemēram: milti, sāls, cukurs, olas, piens.

Foto: no personīgā arhīva.

PS